

Kingdom of the Netherlands

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до проведення занять зі старшокласниками на тему
«ЗАКОННІСТЬ ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК СТИЛЬ
ЖИТТЯ»

Методичні рекомендації підготовлені в рамках проекту «Формування культури законності та доброчесності курсантами університетів внутрішніх справ серед дітей віком 15-17 років в містах Одеса, Львів та Херсон» в рамках програми національних обмінів проекту "Культура законності", який адмініструється ЛМГО «Центр культурного менеджменту» за фінансування Посольства Королівства Нідерландів в Україні.

Авторка методичних рекомендацій:

Анастасія Берендєєва – доцент кафедри адміністративної діяльності поліції Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

Консультанти:

Олена Ковальова – професор кафедри адміністративної діяльності поліції Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

Данило Йосифович – завідувач кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Тетяна Лень – доцент кафедри загальноправових та соціально-гуманітарних дисциплін Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат філософських наук

Мета заняття: сформувати у дітей розуміння поняття «законність» та «добročесність», сприяти формуванню у них установки вести добročесний спосіб життя.

Загальна тривалість: 45 хв.*

* Запланований час проведення заходу обумовлений тривалістю одного навчального заняття в загальноосвітніх закладах. Якщо інформаційно-просвітницький захід буде проводитися в поза навчальний час, його проведення може бути більш тривалим. В такому випадку доцільно більше уваги приділити обговоренню вправ та залученню до нього більшої кількості учасників.

До уваги! Під час планування проведення заняття для старшокласників слід з'ясувати ряд організаційних моментів:

- тривалість його проведення;
- наявність технічної можливості для демонстрації презентації;
- наявність фліпчарту або дошки, яку можна буде використовувати в якості фліпчарту;
- кількість учасників (бажано до 30 учнів).

Це дасть змогу краще підготуватись до проведення заняття.

Необхідні матеріали: фліпчарт та аркуші для фліпчарту; кольорові стікери; маркери; грошові кошти для виконання вправи: купюра у 100 грн. та 3 купюри по 20 грн.; ляльковий одяг для вправи.

План проведення заняття

№	Назва структурного елемента заняття	Час	Необхідне устаткування	Слайд
1.	Привітання	1 хв.		1
2.	Знайомство	3 хв.	кольорові стікери, маркери	2
3.	Прийняття правил	3 хв.	фліпчарт та аркуш паперу або дошка, маркери або крейда	3
4.	Вправа 1. Розуміння поняття «законність» та «добročесність».	5 хв.	фліпчарт та аркуш паперу або дошка, маркери або крейда	4-5
5.	Вправа 2. Рольова гра «Як би Ви вчинили в наступних ситуаціях?»	10 хв.	купюра у 100 грн. та 3 купюри по 20 грн.; 2 однакових комплекти лялькового одягу	6-7
6.	Вправа 3. «Добročесна людина – яка вона?»	5 хв.	фліпчарт та аркуш паперу або дошка, маркери або крейда	8
7.	Вправа 4. Робота в групах. Приклади з фільмів/мультфільмів/творів літератури.	10 хв.	стікери різного кольору або форми	9
8.	Вправа 5. «Навіщо потрібно дотримуватися добročесної поведінки?»	5 хв.		10
9.	Підведення підсумків	3 хв.		11

1. Привітання

Тривалість – 1 хв.

Звернення тренерів: *«Добрий день! Ми (я) сьогодні прийшли поспілкуватись з вами на дуже важливу тему, яка дозволить зрозуміти, чому так важливо вести добродесний спосіб життя і як це допомагає у реалізації ваших прав».*

До уваги тренерів! Якщо дозволяють технічні можливості, до початку проведення заняття необхідно ввімкнути презентацію та вивести на екран слайд №1.

2. Знайомство

Тривалість – 3 хв.

До уваги тренерів! Знайомство є своєрідним криголамом, який допомагає включити дітей в роботу під час заняття. Знайомство краще розпочинати з представлення за обраною формою самих тренерів або одного з них, що допоможе дітям на прикладі зрозуміти завдання.

Форма проведення знайомства залежить від того, в який час проводиться заняття.

Якщо заняття проводиться в навчальний час, то краще обрати коротку форму знайомства. Можна надати дітям кольорові стікери, попросити зазначити на них свої імена та прикріпити до одягу або на задалегідь підготовлений аркуш фліпчарту з написом «Наша команда», на якому можна намалювати вагончики потягу або дерево з листками.

Якщо часу на заняття відведено більше ніж 45 хвилин, можна запропонувати форму знайомства, під час якої діти називають своє ім'я і на першу літеру свого імені називають прикметник, який їх характеризує. Наприклад: «Я – Олег. Охайний. Я – Кіра. Кмітлива». Під час знайомства також можна запропонувати, крім свого імені, назвати хобі.

3. Прийняття правил.

Тривалість – 3 хв.

Звернення тренера: *«Для того, щоб наша з вами бесіда була зручною, комфортною та продуктивною, пропонуємо дотримуватися певних правил».*

Правила записують на дошці або на аркуші паперу для фліпчарту та розміщують на видному місці. У разі проведення тренінгу он-лайн, ці правила можна писати у чаті або висвітлити відповідний слайд презентації та обговорити його з учасниками.

До уваги тренерів! Спочатку можна запропонувати дітям самостійно назвати правила. Але важливо не затягувати це обговорення, тож після 1-2 правил, що сказали діти, або ж якщо пауза більше 5 секунд, пропонуйте правила самі. Якщо часу замало, можна вивести на екран відповідний слайд презентації та проговорити зазначені на ньому правила або завчасно підготувати аркуш фліпчарту із занотованими правилами та закріпити його на видному місці.

Правила:

1) Поваги. Тренер роз'яснює: *«Це означає, що необхідно поважати думку один одного, навіть якщо вона не співпадає з твоєю. Свою незгоду або критику виражаємо у коректній формі, доброзичливо, не переходячи на особистості».*

2) Активності. Тренер роз'яснює: *«Прошу всіх активно залучатися до проведення заняття, не відсиджуватися у сторонці. Чим ви всі активніше будете себе поводити, тим всім буде цікавіше».*

3) 1 мікрофон. Тренер роз'яснює: *«Уявіть собі, що, якщо хтось щось говорить, він має мікрофон, в якому ввімкнено звук. У вас у всіх в цей час звук вимкнено і говорити не можна. Тобто у жодному випадку не можна перебивати того, хто говорить, навіть якщо і дуже хочеться це зробити».*

4) Піднятої руки. Тренер роз'яснює: *«Якщо хтось хоче щось сказати, він повинен підняти руку і чекати, поки тренер надасть йому слово».*

5) STOP. Тренер роз'яснює: *«Це правило діє тільки для тренера, коли він бачить, що учасник або учасниця порушує правило, або хід заняття відхиляється від змісту. Або в будь-якій іншій доречній ситуації, тренер має право сказати «СТОП» і учасники повинні перестати говорити. Якщо заняття проводиться он-лайн, тоді це правило перетворюється на правило вимкненого мікрофону. Тобто тренер пояснює, що якщо хтось порушує правила, його мікрофон буде вимкнено».*

До уваги тренерів! Після написання кожного правила важливо запитувати: *«Всі погоджуються? Добре! Прийнято!».* Це дозволить вже на початковому етапі залучити дітей до активної

роботи. І, якщо хтось починає правило порушувати, тренер каже: «Ви порушуєте прийняті нами всіма правила. Будь-ласка, стоп.»

Писати правила необхідно великими літерами, які добре всім видно. Писати або одне слово, або схематично малюнком. Правила повинні бути постійно перед очима всіх учасників. У разі порушення правил, тренер повинен обов'язково звертати на це увагу і казати, що саме порушено. Але робити це авторитетно, і в той же час не грубо, намагатися трошки з гумором акцентувати на цьому увагу.

4. Вправа 1. Розуміння поняття «законність» та «доброчесність».

Тривалість – 5 хв.

Мета – сформуванати правильне розумінні понять «законності» та «доброчесності».

Тренер пропонує дітям самим сказати, що вони розуміють під поняттями «законність» та «доброчесність».

Дошку або аркуш паперу поділити на 2 частини і підписати 1 колонку «Законність», іншу - «Доброчесність». В кожену колонку записувати вислови дітей, поки що нічого не коментуючи. Після того, як ідеї закінчатся, викласти наступний матеріал:

«Поняття законності та доброчесності взаємопов'язані категорії. Законність за своєю суттю є однією із складових доброчесності.»

Що ж таке законність? Це тоді, коли абсолютно всі дотримуються абсолютно всіх норм, прописаних в законодавстві і не порушують їх. Абсолютно всі, без жодного винятку повинні дотримуватися встановлених законодавством правил. Але норми законодавства не завжди дотримуються. Деякі люди дотримуються норм права тільки через те, що бояться покарання.»

Доброчесність – це коли правил дотримуються не через те, що бояться покарання за їх порушення, а через те, що так правильно.

Найголовніша ознака доброчесності – це добровільне дотримання цих норм. Не через те, що хтось за це покарає. Не через те, що хтось буде думати погано. Доброчесна людина завжди поступає по совісті. Іноді доброчесність спонукає жертвувати деякими своїми інтересами».

Після цього тренер зазначає: *«Наразі давайте спробуємо визначитись із даними поняттями на конкретних прикладах».* І по черзі називає дискусійні питання, які потрібно обговорити:

1. Списувати у іншої особи – це доброчесно?

2. А давати списувати – це доброчесно?

3. Під час дистанційного навчання батьки поділилися на два «табори»: ті, хто допомагали своїм дітям виконувати завдання і ті, хто не допомагали. В тих хто допомагав був пріоритет – щоб дитина отримала гарні оцінки в атестаті. Чи мета виправдовувала в даному випадку засоби?

4. Пропонування грошових коштів поліцейському, щоб той не складав адміністративні матеріали щодо порушення правил дорожнього руху, або вчителю за те, щоб виправив підсумкову оцінку – це прояв недоброчесної чи незаконної поведінки?

До уваги тренерів! Висновки, до яких повинні дійти:

- списувати, давати списувати, допомога у виконанні завдань під час дистанційного заняття – це прояви недоброчесної поведінки;

- пропонування грошових коштів поліцейському, щоб той не складав адміністративні матеріали щодо порушення правил дорожнього руху, або вчителю за те, щоб виправив підсумкову оцінку – це і не доброчесно, і незаконно. Та особа, яка надає такі кошти вчиняє злочин, який передбачений статтею 369 Кримінального кодексу України, за що передбачено великий штраф або навіть позбавлення волі. Тренеру необхідно акцентувати увагу саме на тому, що до кримінальної відповідальності буде притягуватися не лише особа, яка бере хабар, але і особа, яка його дає.

5. Вправа 2. Рольова гра. «Як би Ви вчинили в наступних ситуаціях».

Тривалість – 10 хв.

Мета – сформувати у дітей установку на добродісну і законослухняну поведінку.

До уваги тренерів! Бажано цю вправу провести у формі рольової гри, оскільки саме в конкретній ситуації можна побачити та проаналізувати реальні вчинки дітей. Якщо захід проводиться он-лайн, то можливо було б запропонувати зазначені ситуації в якості кейсів і використати їх для обговорення: ситуація - варіанти дій - обговорення.

Слід орієнтуватись на загальну тривалість заняття. Якщо часу недостатньо, можна провести та обговорити лише одну ситуацію із запропонованих. Однак, в процесі обговорення слід підвести учасників до правильних висновків.

Перед початком гри запропонуйте за бажанням одному/одній учаснику/учасниці взяти участь у рольовій грі. Всі інші учасники мовчки спостерігають, ніяким чином не коментуючи дії учасника/учасниці рольової гри. Після програвання ситуації, тренер ставить питання та переходить до обговорення.

Ситуація 1. Залучений учасник виходить на декілька секунд за двері. Тренер кладе на підлогу гаманець. Коли учасник повертається, він бачить цей гаманець. Запропонуйте йому уявити, що він йде по вулиці, і бачити гаманець, який лежить на дорозі. Не давайте можливості відповідати «Я би зробив так-то...». Необхідно щоб учасник не розказував, що би він зробив, а реально зробив те, що вважає за потрібне.

Після того, як учасник продемонструє свої дії, тренер задає питання:

1. Яка перша думка прийшла в голову, коли Ви побачили гаманець?

Ви повинні скерувати відповідь на те, що необхідно спробувати знайти власника.

2. Яким чином можна знайти власника (поширити інформацію в соціальних мережах, але не повністю, аби уникнути шахраїв, або інші варіанти)? Тут вже доречно запитати думку інших учнів.

Ситуація 2. Тренер зазначає: *«Уявіть, що ви знаходитесь в примірочній магазину одягу. Ви взяли приміряти два суміжних розміри спортивного костюму. Під час примірки ви розумієте, що світишот вам підходить з комплекту одного розміру, а брюки – з іншого».* У тренера повинні бути з собою 2 ідентичні комплекти одягу (можна використати одяг для ляльок). Після того, як учасник або учасниця відреагує, слід задати питання:

1. Якою була ваша перша думка про те, як вчинити в даній ситуації?
2. Чому ви відреагували саме так? Обґрунтуйте.
3. Запросіть інших учасників висловити думки, чи можна розпаровувати одяг без дозволу продавця. Чи такий вчинок є законним та добросесним?

Ситуація 3. Тренер зазначає: *«Уявіть, що ви розраховуєтеся в супермаркеті на касі. Я касир, ви покупець».* У тренера повинні бути з собою купюра 100 грн. та 3 купюри по 20 грн. У покупця повинно бути 100 грн. цілою купюрою.

Тренер зазначає: *«З Вас 60 грн.»* Після того, як покупець дав 100 грн., дає йому решту 3 купюри по 20 грн. (не привертаючи уваги до того, що решта порахована неправильно). Говорить: *«Всього найкращого»* і дивиться на реакцію учасника. У випадку, якщо учасник не зрозумів, що йому неправильно дали решту, питає в інших учасників, чи все нормально.

Після того, як учасник відреагує, задати такі питання:

1. Якою була перша реакція, коли ви побачили помилку продавця?

2. Чому ви відреагували саме так? Обґрунтуйте. Якщо учасник «повернув» гроші, запитайте його, чому він так зробив. На цьому етапі дуже важливо, аби учасник проговорив, чому необхідно повертати отримані таким чином гроші.

3. Запросіть інших учасників висловити думки, чому у такому випадку гроші потрібно повертати. Ваша задача, щоб вони надали якомога більше аргументів, чому так потрібно робити.

4. Якщо він не повернув гроші (навіть якщо це зробив жартома), спитайте, чому він так зробив. Поставте іншим учасникам запитання, чому люди не завжди говорять у таких ситуаціях, що їм дали більше грошей. Важливо отримати якомога більше відповідей.

5. Тренер задає питання: *«А якщо неправильна решта була би більше, наприклад, 200-300 грн., як би Ви поступили?»*.

Ситуація 4. Програти попередню ситуацію, але дещо змінити умови. На «касі» черга із 3-х учасників. Тренер – продавець. Учасник, задіяний в попередній ситуації – покупець, інші два нових учасника – в черзі за ним. Так само, як і попередній ситуації, покупець отримує 60 грн. решти замість 40

і мовчки кладе їх у кишеню. В цій ситуації важливим є реакція інших покупців, які це бачили.

Після того, як два інших покупця із черги проявили свою реакцію, тренер задає питання:

1. Що перше спало Вам на думку?
2. Як Ви себе почуваете в цій ситуації?
3. Як правильно поступити в цій ситуації?
4. Чому саме так буде правильним поступити?
5. Які наслідки будуть для касира, якщо покупці промовчать?
6. Які наслідки будуть для покупця, який отримав більше решти, якщо інші покупці промовчать?

Обговорення.

Треба підвести учасників до думки, що неможна залишатися осторонь, коли вони є свідками недоброчесних вчинків. Необхідно викрити особу, яка поступила не доброчесно. Важливо наголосити, що для покупця, який приховав неправильну решту, також будуть негативні наслідки. Він і надалі буде здійснювати недоброчесні вчинки, уникнувши покарання. Більш того, якщо він побачить, що свідки його вчинку бачили і промовчали, це ще більше утвердить його думку у тому, що можна залишатися безкарним. У майбутньому це може призвести до більш серйозних правопорушень. Дуже

важливо, щоб діти усвідомили, що не можна проігнорувати такі дії. Це породжує байдужість суспільства і безкарність порушників. Тренер задає питання: *«Які вам відомі випадки, коли байдужість оточуючих призвела до трагічних наслідків? Можливо щось чули із новин або від своїх знайомих?»*. Після 2-3 прикладів можна навести наступні реальні приклади.

Приклад 1. *«У грудні 2016 року двоє дітей були приречені на голодну смерть. Хлопчик Данило, якому був 1 рік і 11 місяців, помер у замкненій квартирі 3 грудня, його сестра Аня ще три дні - до 6 грудня, перебувала з мертвим братом. Мама Владислава, яка переїхала до столиці з Миколаєва, коли йшла з квартири, спеціально замкнула дітей, з їжі в будинку було кілька цукерок.*

У дитсадок діти не ходили з серпня, виходить, що за 4 місяці вихователі не поцікавилися, куди зникли діти, а лікарі востаннє обстежували дітей ще в лютому. Діти намагалися вибратися з квартири, біля вхідних дверей було вирвано лінолеум. Бабуся - мама Владислави, мабуть, знала, що діти замкнені одні вдома, й один раз принесла їжу, після того, як вона не змогла потрапити в квартиру - вона розвернулася і пішла. Сусіди чули плач дітей, але не реагували.» Як би хтось із зазначених дорослих відреагував – дітей вдалося би спасти. Так, байдужість суспільства призводить до дуже страшних наслідків.

Приклад 2. «Ситуація відбувалася в Болгарії. Сусіди неодноразово чули крики жінки, яку бив чоловік, і вони ніяк не реагували. Одного дня чоловік забив жінку до смерті. Оскільки такі випадки непоодинокі, було вирішено провести експеримент. В цьому домі зняли квартиру і запропонували рок-бенду зіграти на ударних установах. Сусіди одразу почали дзвонити в поліцію і повідомляти про те, що порушується тиша. Тоді до цих сусідів ставили питання: а чому ж ви не дзвонили, коли чули крики жінки, яка потерпала від свого чоловіка, а подзвонили, коли почули звуки барабаних установок».

До уваги тренерам! По цим двом прикладам не робіть спочатку жодних висновків, доречно послухати висновки дітей, що вони зрозуміли з цього. Потім поясність, чому не можна мовчати у випадку, коли вам стало відомо про вчинення правопорушення. Важливо акцентувати на тому, що не можна бути байдужим, оскільки часто від такої байдужості можуть бути вкрай негативні наслідки і байдужість – це практично співучасть у незаконних або недоброчесних вчинках.

6. Вправа 3. Доброчесна людина – яка вона?

Тривалість – 5 хвилин

Мета: на підставі попереднього обговорення сформулювати уявлення про доброчесну людину.

Тренер: *«В попередній вправі ми з вами побачили, що у повсякденному житті постійно трапляються ситуації, коли потрібно обирати, як діяти в тій чи іншій ситуації з точки зору доброчесності. Які синоніми ви могли би підібрати слову «доброчесна поведінка»? Відповіді дітей бажано записувати на дошці або на аркуші паперу для фліпчарту. Можливі такі відповіді: справедлива, чесна, розсудлива, людяна і т.ін.*

Тренер: *«А які антоніми можливо підібрати до цього поняття?»*. Можливі такі відповіді: нечесна, несправедлива, егоїстична і т.ін.

Тренер: *«А як ви вважаєте, може доброчесний вчинок йти всупереч з власними інтересами?»*»

До уваги тренерів! Тренер повинен підвести дітей до думки, що доброчесність – це бажання робити якісь вчинки на користь інших людей, задля суспільства. Доброчесною є людина, котра керується не своїми власними благами, вигодами, а підпорядковується гуманності, порядності, справедливості.

7. Вправа 4. Робота в групах. Приклади з фільмів/мультфільмів/творів літератури.

Тривалість – 10 хв.

Мета – формування вміння вирізняти добродісну поведінку.

Тренер об'єднує дітей у 5 груп по 5-6 осіб в кожній.

До уваги тренерів! Аби діти не сперечалися, хто до якої команди входить, пропонуємо об'єднувати їх у команди наступним чином. Тренер, показуючи на кожного учасника, по черзі називає: «ведмідь, лис, лев, вовк, тигр», і так далі по колу. Потім пропонує об'єднатися всім ведмедям, лисам, левам, вовкам та тиграм. Уникайте обирати назви таких тварин, як олень, лось, півень, та подібні, які можуть мати негативні асоціації. Таким чином вийде п'ять груп. За тим самим принципом можна об'єднати дітей у групи за кольорами, за квітами, за місяцями тощо. Також можна об'єднати дітей у групи за допомогою стікерів різної форми або кольору.

Тренер звертається до учасників: *«Ми вже з вами розібрали, що таке добродісність, добродісна людина, добродісні вчинки. Ваше завдання згадати приклади добродісної/недобродісної поведінки з відомих фільмів/мультфільмів/творів літератури. Обираєте один приклад від групи. На це у вас 1 хвилина. Потім обираєте одного*

спікера від групи, який наводить цей приклад. Ця розповідь має бути до 1 хвилини».

Тренеру слід чітко слідкувати за часом і м'яко зупиняти особу, яка говорить більше 1 хвилини.

Якщо захід відбувається онлайн, запропонуйте кожному пригадати один випадок і заслухайте 4-5 бажаних.

До уваги тренерів! Якщо жодного прикладу учасники не можуть навести, нагадайте про фільм «Титанік» і обговоріть дії пасажирів, які рятувалися. Наприклад, чоловіків, які намагалися обманути всіх і потрапити в рятувальний човен першими. Про музикантів, які грали під час паніки.

8. Вправа 5. Навіщо потрібно дотримуватися добродесної поведінки.

Мета: формування усвідомлення важливості добродесної поведінки.

Тривалість – 5 хв.

До уваги тренерів! Це важлива вправа у цьому занятті, тож тренеру потрібно чітко слідкувати за часом і залишити не менше 7 хвилин до кінця заняття.

Тренер зазначає: *«Ми сьогодні з вами розбирали, що таке добродесність. Дякую, що ви так жваво включилися в процес. Так що ж собою являє добродесність?»*.

Головні висновки, які повинні висловити діти:

Добродесність – добросовісне і неухильне дотримання і виконання всіма норм, які існують в суспільстві.

Найголовніша ознака добродесності – це добровільне дотримання цих норм.

Тренер зазначає: *«Скажіть будь-ласка, а навіщо бути добродесною людиною? І взагалі, чи потрібно нею бути?»*.

Головний висновок, до якого повинні дійти:

Якщо більшість людей будуть добродесними, то в такому суспільстві права людини краще дотримуються, менше правопорушень.

Тренер зазначає: *«Як ви вважаєте, яким чином співвідносяться поняття «доброчесність» та «законність»?»*

Головний висновок, до якого повинні дійти:

Доброчесність виступає передумовою законності. Доброчесна людина завжди дотримується вимог законності. І не через страх покарання, а через свої особисті моральні переконання. Доброчесна людина не буде порушувати закон, наприклад, не буде брати чи пропонувати хабарі. Тут важливо ще раз наголосити, що пропозиція хабаря – це також злочин, який тягне за собою кримінальну відповідальність. Чим більше доброчесних людей – тем міцніше порядок, тим стабільніша держава. І навпаки недоброчесні вчинки шкодять суспільному добробуту та занепаду країни, від чого страждають всі громадяни.

Якщо дозволяє час, можна навести приклад: *«Уявіть, що один недоброчесний студент, який навчається на лікаря, дав хабаря недоброчесному викладачу, щоб скласти екзамен та отримати диплом лікаря. Через деякий час внаслідок аварії до цього лікаря потрапляє син його колишнього викладача, а лікар не може надати якісну допомогу, оскільки отримав лише диплом, а не знання. Чи пошкодує викладач про свій колишній недоброчесний вчинок? Чи пошкодує лікар? Чи хотіли би ви жити в такому суспільстві? Якщо забезпечення законності – це спільна задача держави та суспільства, то бути доброчесними*

задня розвитку суспільства та країни— це вибір і відповідальність кожної людини».

У разі необхідності, тренер озвучує головні висновки сам, але важливіше, аби діти самі до них дійшли. Потрібно, щоб діти погодилися і усвідомили, що це дійсно так.

9. Підведення підсумків.

Тривалість – 3 хв.

Тренер запитує у аудиторії: *«Про що спонукав замислитись сьогоднішній захід?»*.

Важливо вислухати відповіді дітей і для себе особисто зробити висновок, чи досягнули ви мету, поставлену перед заняттям.

До уваги тренерів! Слід звернути увагу дітей на слайд 10 на презентації, якщо вона використовується, або продемонструвати їм роздруковані банери для розповсюдження в соціальних мережах та запропонувати поширювати їх на власних соціальних сторінках. Можна надіслати одразу ж одному із учасників банери та попросити розіслати їх своїм однокласникам.

На завершення тренери зазначають: *«Дуже всім вам дякую за увагу та активну участь! Пам'ятайте, що законність та доброчесність – це стиль життя. Давайте будемо стильними!»*.

Поради для тренерів щодо проведення тренінгу.

1. Час проведення вправи – орієнтовний, але намагайтеся не затягувати вправи.
2. Якщо ви за часом бачите, що всі вправи не встигне, робіть ті, які Вам особисто найцікавіші. Але пам'ятайте: вправа 5 наприкінці заняття – обов'язкова!
3. Будьте доброзичливими! Не можна бути зверхнім, намагайтеся опинитися з дітьми на «одній хвилі».
4. Майте повагу до дітей, не висміюйте їх за неправильні відповіді.
5. Не перебивайте, коли учасники заняття щось говорять, навіть якщо це неправильно. Після того, як вони закінчать відповідь, спокійно поясність, чому їх думка помилкова.
6. Не забувайте, що ви спілкуєтесь з дітьми, тож не використовуйте складних юридичних термінів, намагайтеся говорити чітко, простими словами і реченнями.
7. Якщо ви не впевнені, чи діти зрозуміли завдання, перепитайте, чи все зрозуміло.
8. Намагайтеся свою розмову вести легко, не вимушено, жартуйте, якщо це доречно. Якщо у вас є свої приклади, або якісь приклади спали на думку під час заняття, не бійтеся трішки імпровізувати, але не відхиляйтеся від плану проведення заняття.

9. Постійно слідкуйте, аби дотримуватися правил, які ви зазначили на початку заняття. Всі порушення правил одразу припиняйте, але робіть це не агресивно і грубо, однак спокійним і рішучим тоном. Якщо ви декілька разів проігноруєте порушення правил, діти далі не будуть сприймати їх серйозно і хід заняття буде порушено. Якщо ви бачите, що не справляєтесь з дисципліною, не соромтеся звернутися за допомогою до вчителя, який знаходиться в класі. Перед початком заняття доречно підійти до вчителя і попросити допомогти підтримувати дисципліну під час заняття, аби ви вже не відволікалися на ці питання, а зосередилися на ході проведення заняття.

10. Намагайтеся зробити заняття цікавим, зверніть увагу, як учні реагують. Якщо ви бачите, що діти нудьгують, порушують якісь правила, не засмучуйтесь. Намагайтеся замість того, щоб зробити зауваження, зацікавити їх. Наприклад, у особи, що відволікається на щось стороннє, можна спитати, а що вона думає з приводу якогось питання. У жодному випадку не можна реагувати грубо та агресивно, виганяти з класу і т.ін.

11. Намагайтеся активізувати дітей, дякуйте їм за активність, старанність, заохочуйте їх за влучні відповіді, хваліть.

12. Намагайтеся залучати тих осіб, які самостійно проявляють активність. Не заставляйте силоміць брати участь у якомусь завданні. Якщо хтось категорично відмовляється від

виконання вправи, не наполягайте. Якщо ви задаєте питання, а ніхто не відповідає, спочатку задайте питання, які наводять на відповідь. Якщо відповіді так і не має, самі тоді відповідайте. Але не хвилюйтеся, це вкрай рідка ситуація, діти зазвичай дуже активні.

13. Відповідайте на запитання, які ставлять вам діти. Якщо ви чогось не знаєте, не соромтеся про це сказати, в цьому немає нічого поганого. Можете це питання поставити до всього класу: «Мені зараз важко відповісти на питання. А що ви думаєте з цього приводу?». Або, наприклад, якщо ви розумієте, що це питання носить провокаційний характер, то можете сказати: «Ми зараз повинні рухатися далі, після заняття Ви можете підійти до мене, і ми це питання обговоримо». Як правило, вони вже не підходять, оскільки у випадку провокації розраховували на «публіку», якої після заняття вже не буде.

14. Будьте собою! Живою особою з емоціями!

15. Роздрукуйте собі опис проведення заняття і не соромтеся користуватися ним під час його проведення.

16. Перший раз вам, можливо, може бути трохи страшно проводити заняття, але не бійтеся! Навіть якщо щось піде не так, як заплановано, нічого страшного. Будьте гнучкими та намагайтеся швидко пристосовуватися до ситуації.

17. Якщо під час проведення заняття склалася ситуація, яка вас засмутила, намагайтеся не подати виду. На

майбутнє зробіть собі висновок, як більше не потрапляли в цю ситуацію.

18. Якщо якась вправа вам не зрозуміла, краще її взагалі не проводити.

19. У вас все вийде! Успіхів і творчої наснаги!

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

Слайд 1

Kingdom of the Netherlands

ЗАКОННІСТЬ ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК СТИЛЬ ЖИТТЯ

Слайд 2

ПОЗНАЙОМИМОСЬ?

ФОТО
ТРЕНЕРА

Я – Олег. Охайний
Моє хобі – бокс.

ФОТО
ТРЕНЕРА

Я – Кіра. Кмітлива
Моє хобі – спортивна гімнастика.

привіт!

ПРАВИЛА

ПОВАГА

ПІДНЯТА РУКА

1 МІКРОФОН

СТОП

АКТИВНІСТЬ

ВПРАВА 1

Як Ви розумієте поняття?

ЗАКОННІСТЬ	ДОБРОЧЕСНІСТЬ
<p><i>Це коли люди дотримуються правил поведінки, закріплених в законодавстві, а за їх порушення передбачене покарання</i></p>	<p><i>Це коли правил поведінки дотримуються не через те, що бояться покарання за їх порушення, а через те, що так правильно і краще для суспільного добробуту</i></p>

ВПРАВА 1

Чи законною і чи добросчесною є поведінка у наступних прикладах?

Списувати у іншої особи

Давати списувати іншій особі

Допомога батьків дітям у виконанні контрольних завдань під час дистанційного навчання

Пропонування грошових коштів поліцейському, щоб той не складав адміністративні матеріали щодо порушення правил дорожнього руху, або вчителю за те, щоб виправив підсумкову оцінку

ВПРАВА 2 РОЛЬОВА ГРА

ЯК БИ ВИ ВЧИНИЛИ
В НАСТУПНИХ СИТУАЦІЯХ?

ВПРАВА 2

Які вам відомі випадки, коли байдужість оточуючих призвела до трагічних наслідків?

Приклад 1

У грудні 2016 року двоє дітей були приречені на голодну смерть. Хлопчик Данило, якому був 1 рік і 11 місяців, помер у замкненій квартирі 3 грудня, його сестра Аня ще три дні - до 6 грудня, перебувала з мертвим братом. Мама Владислава, яка переїхала до столиці з Миколаєва, коли йшла з квартири, спеціально замкнула дітей, з їжі в будинку було кілька цукерок.

У дитсадок діти не ходили з серпня. За 4 місяці вихователі не поцікавилися, куди зникли діти, а лікарі востаннє обстежували дітей ще в лютому. Діти намагалися вибратися з квартири, біля вхідних дверей було вирвано лінолеум. Бабуся - мама Владислави, мабуть, знала, що діти замкнені одні вдома, й один раз принесла їжу, після того, як вона не змогла потрапити в квартиру - вона розвернулася і пішла. Сусіди чули плач дітей, але не реагували.

Приклад 2

Ситуація відбувалася в Болгарії. Сусіди неодноразово чули крики жінки, яку бив чоловік, і вони ніяк не реагували. Одного дня чоловік забив жінку до смерті. Оскільки такі випадки непоодинокі, було вирішено провести експеримент. В цьому домі зняли квартиру і запропонували рок-бенду зіграти на ударних установках. Сусіди одразу почали дзвонити в поліцію і повідомляти про те, що порушується тиша. Тоді до цих сусідів ставили питання: а чому ж ви не дзвонили, коли чули крики жінки, яка потерпала від свого чоловіка, а подзвонили, коли почули звуки барабанних установок

Пам'ятайте! Байдужість – це практично співучасть у недоброчесних та незаконних вчинках.

ВПРАВА 3

1. Доброчесна людина – яка вона?

СИНОНІМИ

АНТОНІМИ

2. Чи може доброчесний вчинок йти всупереч власним інтересам ?

ВПРАВА 4 РОБОТА В ГРУПАХ

Згадайте приклади доброчесної/недоброчесної поведінки героїв відомих фільмів/мультфільмів/творів літератури.

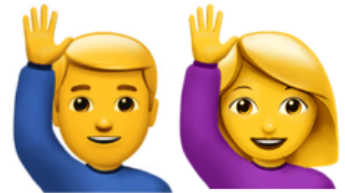
1 група – 1 приклад.

Презентація – 1 хвилина.

ВПРАВА 5 ПОМІРКУЄМО РАЗОМ

- Що таке доброчесність?
- Чи потрібно бути доброчесною людиною? Навіщо?
- Яким чином співвідносяться поняття «доброчесність» та «законність»?

ПРО ЩО СПОНУКАВ ЗАМИСЛИТИСЬ СЬОГОДНІШНІЙ ЗАХІД?

Kingdom of the Netherlands

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ

**Законність - це стиль життя.
Будьмо стильними.**

ЦЕНТР
КУЛЬТУРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ

This slide features a central graphic of two hands, one yellow and one blue, with a white outline. The text is in blue and black. Logos for the Kingdom of the Netherlands, the Odessa State University of Internal Affairs, and the Lviv State University of Internal Affairs are present, along with the Center for Cultural Management logo.

Kingdom of the Netherlands

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ

**Доброчесність - це стиль життя.
Будьте стильними.**

ЦЕНТР
КУЛЬТУРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ

This slide features a central graphic of a stylized sailboat with a blue sail and a yellow hull, set against a white background with faint blue and yellow lines. The text is in blue and black. Logos for the Kingdom of the Netherlands, the Odessa State University of Internal Affairs, and the Lviv State University of Internal Affairs are present, along with the Center for Cultural Management logo.